

presència

Número 1768. Del 13 al 19 de gener del 2006. Any XL. 0,20 €

Alumnes fent un examen en una universitat. / GABRIEL MASSANA

La universitat europea

CANVIS A LA VISTA. Les universitats del país es preparen per adaptar-se a l'Espai Europeu d'Educació Superior, que entrarà en vigor el 2010. / 2 a 7

PATUM UNIVERSAL / 11 • JOSEP FONTANA / 16 • CENT ANYS DE «JUANOLES» / 20 • CAMUT BAND / 24 • PUNTS DE LLIBRE / 26 • ON ANEM? / 31

No arribes a final de mes?

HIPOTEQUES / COMPRAVENDA / REUNIFICACIÓ DE DEUTES / INVERSIÓ

truca'ns 902 01 04 01

Finanfácil

www.finanfacil.com

ALACANT • BARCELONA • BILBAO • BURGOS • CÁDIZ • CANTÚRIA • GIRONA • LLEIDA • MADRID • MALAGA • MURCIA • NAVARRA • OVIEDO • PALMA DE MALLORCA • PAMPLONA • SARAGOÇA • SEVILLA • TARRAGONA • TERCEL • VALENCIA • VITOLIA

667106/699447B

La nova un

CANVIS A LA VISTA. Les universitats europees estan immerses actualment en els primers passos cap a l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES), però què és? Quins canvis introduirà? En quins països s'implantarà?

MARIA PASCUAL / Barcelona

● Segurament si pensem en una aula universitària ens imaginarem un gran espai amb una pissarra i llargues taules en fila on un gran nombre d'alumnes prenen apunts mentre el professor explica la matèria de l'assignatura des de dalt d'una tarima. Aquesta imatge canviarà radicalment amb l'aplicació de l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES) –que té com a document de referència la Declaració de Bolonya que van firmar el 1999 els ministres d'Educació de 31 països europeus–, una reforma universitària que afectarà 45 països i que està previst que entri en vigor el 2010. El procés d'adaptació de la comunitat universitària a l'EEES, però, ja ha començat.

L'Espai Europeu d'Educació Superior suposarà que els estudis universitaris dels diversos països seran comparables gràcies a un document anomenat *suplement al títol*, en el qual s'especificaran i es descriuran els estudis que ha cursat cada alumne, cosa que afavorirà que els estudiants puguin anar a altres països per continuar la seva formació universitària o per treballar.

L'estructura i els continguts dels estudis universitaris tal com els coneixem avui dia també tindran canvis amb l'aplicació de l'Espai Europeu d'Educació Superior. Així, les actuals diploma-

FITXA

- ANY MÀXIM D'APLICACIÓ DE L'ESPAI EUROPEU D'EDUCACIÓ SUPERIOR (EEES) 2010
- PAÏSOS QUE L'IMPLANTARAN Albània, Andorra, Armènia, Àustria, Azerbaidjan, Bèlgica, Bòsnia i Hercegovina, Bulgària, Croàcia, Xipre, República Txeca, Dinamarca, Estònia, Finlàndia, França, Geòrgia, Alemanya, Grècia, la Santa Seu, Hongria, Islàndia, Irlanda, Itàlia, Letònia, Liechtenstein, Lituània, Luxemburg, Malta, Moldàvia, Països Baixos, Noruega, Polònia, Portugal, Romania, Federació Russa, Sèrbia i Montenegro, Eslovàquia, Eslovènia, Estat Espanyol, Suècia, Suïssa, Macedònia, Turquia, Ucraïna i el Regne Unit

tures i llicenciatures passaran a anomenar-se *títols de grau*, tractaran aspectes generalistes dins de cada àmbit i tindran una durada de tres a quatre cursos acadèmics. En acabar el grau, els alumnes obtindran el suplement al títol. Pel que fa als postgraus –estructurats en màsters i doctorats–, abordaran temes més específics i tindran una durada d'un a dos cursos acadèmics. Els alumnes que decideixin cursar un postgrau podran triar entre fer-lo sobre la matèria que han estudiat durant el grau, però aprofundint-hi més –per exemple, en el cas d'un graduat en química, estudiaria més química– o triar-ne un que tracti un tema específic –seguint el mateix exemple, la química aplicada al petroli–. L'aplicació de l'Espai Europeu d'Educació Superior no afectarà el preu de la matrícula dels títols de grau. En el cas dels postgraus, segons el director general d'Universitats de la Generalitat de Catalunya, Ramon Vilaseca, podria ser que l'import augmentés pel fet que aquests estudis tracten temes més específics i els cursaran menys alumnes que els graus.

Crèdits ECTS, la gran novetat

Una altra de les grans novetats que aportarà la reforma europea de l'educació universitària són els crèdits ECTS (European Credit Transfer System), la unitat de

mesura del temps que ha de dedicar l'alumne a una assignatura per poder superar-la. Un crèdit ECTS equival a entre 25 i 30 hores de treball de l'alumne, entre les quals no només es compten les hores de classe –ja siguin de teoria o de pràctica–, sinó que també s'hi inclouen les que

l'alumne dedica a l'elaboració de treballs, a l'assistència a seminaris o a la preparació i elaboració d'exàmens, entre altres. Cada curs acadèmic tindrà 60 crèdits ECTS que es repartiran entre les diverses assignatures.

La reforma pedagògica també és un altre dels aspectes im-

iversitat

portants de l'Espai Europeu d'Educació Superior. Les aules universitàries ja no tindran la imatge de la qual hem parlat al principi d'aquest reportatge, sinó que seran espais més reduïts en què es podran fer diversos tipus d'activitats educatives, les classes tindran un menor nombre

d'alumnes i serà molt important l'ús de les noves tecnologies en la docència. Per tal d'introduir els professors en l'EEES, les universitats estan organitzant diversos cursets. Els canvis pedagògics també afectaran les infraestructures de les universitats –sobretot en aquelles facultats en

Amb l'aplicació de l'EEES, no només es tindran en compte les hores que passen els alumnes fent classe, sinó que també es comptaran, entre altres, les dedicades a fer treballs o exàmens. / LL.SERRAT

què el nombre d'alumnes per aula és molt elevat–, que s'hauran d'adaptar gestionant els espais ja existents o creant-ne de nous.

El pla pilot, en marxa

Tot i que la data límit perquè l'Espai Europeu d'Educació Superior entri en funcionament és

Les modificacions afecten tot el mapa universitari europeu

● L'any 2010 és la data màxima perquè es posi en funcionament l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES), que comportarà diversos canvis en el món universitari respecte a com el coneixem actualment. Un dels més importants és el fet que els estudis universitaris, que s'estructuraran en graus i postgraus, seran comparables en els 45 països que s'adaptaran a l'EEES. Una altra de les novetats que s'incorporaran amb el nou sistema universitari és el fet que es tindran en compte les hores que els alumnes dediquen a una assignatura fora de l'horari de classe, ja sigui fent treballs, assistint a seminaris, etc. L'EEES comportarà un esforç per part dels alumnes, però també per part dels professors, ja que s'hauran d'adaptar a una nova forma de docència en què la típica classe on el professor explica mentre els alumnes prenen apunts i s'examinen al final del semestre passarà a la història i donarà pas a aules amb un nombre d'alumnes més reduït i en les quals tindran un paper molt destacat les noves tecnologies. Les universitats catalanes estan organitzant cursos per explicar als professors la nova metodologia docent i així fer-los més fàcil el canvi. L'adaptació a l'EEES també afectarà les infraestructures de les universitats, ja que s'hauran d'adaptar els espais perquè s'hi puguin fer diverses activitats docents. / MARIA PASCUAL

l'any 2010, el Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació, l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU) i les universitats catalanes estan portant a terme des del curs 2004-2005 un pla pilot de titulacions adaptades a l'Espai Europeu d'Educació Superior. Aquell curs van formar part de l'experiència pilot 48 títols de grau i 16 de postgrau i el curs 2005-2006 s'hi van incorporar 34 títols de grau i 2 de postgrau. Publicitat i Relacions públiques a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), Història a la Universitat de Lleida (UdL), Traducció a la Universitat de Vic (UVic), Tecnologies de la informació i la comunicació a la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) i Management a la Universitat Ramon Llull (URL) són alguns dels estudis universitaris que formen part de l'anomenat *pla pilot Bolonya*.

Actualment només tenen validesa oficial a l'Estat espanyol les titulacions homologades segons la normativa vigent. És per això que els alumnes que cursin carreres pilot tindran un títol propi addicional acreditat per l'AQU Catalunya i si volen aconseguir el títol homologat ho podran fer o bé obtenint-lo al mateix temps—en el cas de les titulacions amb la mateixa durada que el grau— o bé continuant els estudis fins a acabar la titulació homologada—si la titulació té una durada més llarga que el grau.

Polèmica i protestes dels col·lectius d'estudiants

La polèmica també ha arribat a l'Espai Europeu d'Educació Superior amb el catàleg de titulacions que s'adaptaran a la nova reforma educativa europea. El mes d'abril passat, la subcomissió creada pel govern espanyol per tal d'elaborar aquest catàleg—presidida pel rector de la Universitat Autònoma de Madrid (UAM), Ángel Gabilondo— va proposar que s'eliminés la carrera d'Humanitats i que Filologia catalana i Història de l'art es mantinguessin, però incloses dins el grau de Llengües i cultures modernes i d'Història, respectivament. Aquest fet va provocar les protestes del món universitari català. El conseller d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI), Carles Solà, va qualificar d'«irrenunciable» el grau de Filologia catalana i el

Adéu a les diplomatures i les llicenciatures

Els estudiants cursaran primer un grau i després podran especialitzar-se amb un postgrau

MARIA PASCUAL / Barcelona
● Amb l'adaptació a l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES) l'estructura i el contingut dels estudis universitaris, tal com els coneixem avui dia, canviaran. Les actuals diplomatures i llicenciatures donaran pas als títols de grau, que tindran una durada d'entre tres i quatre cursos acadèmics i donaran una visió general de cada carrera universitària.

Juntament amb el títol de grau, els alumnes també tindran l'anomenat suplement al títol, un document en què s'explicita quines assignatures han cursat i el seu contingut, de manera que si van a estudiar a l'estranger la universitat d'acollida sàpiga exactament què és el que ha estudiat cada alumne. Aquest document també té per objectiu facilitar la mobilitat dels estudiants universitaris entre els 45 països que s'adaptaran a l'EEES fins al 2010.

Postgraus, diverses opcions

Un cop acabat el grau, els estudiants podran escollir entre diverses opcions: no seguir estudiant, continuar amb un postgrau d'aprofundiment en la matèria ja tractada al grau o fer un postgrau que els especialitzi en un camp concret de la matèria que han estudiat al grau. Per exemple, un graduat en química podrà escollir entre no continuar estudiant, seguir estudiant un postgrau en què s'aprofun-

Amb la implantació de l'Espai Europeu d'Educació Superior, les diplomatures i les llicenciatures donaran pas als títols de grau i, un cop finalitzats aquests estudis, els estudiants podran fer un postgrau per tractar temes més específics que els que han tractat al grau. / ORIOL DURAN

deixi en química o estudiar-ne un sobre la química aplicada al petroli. Els postgraus, que inclouen els màsters i els doctorats, tindran una durada d'entre un i dos cursos acadèmics.

El preu de la matrícula

Pel que fa al preu de la matrícula, es preveu que el dels graus no variï amb l'adaptació a l'EEES i que les carreres que ofereixen les universitats públiques se se-

gueixin pagant a preu públic. En el cas dels postgraus, sí que pot augmentar el preu, ja que s'hi tractaran temes més específics que en els graus i hi haurà menys alumnes. Segons el director general d'Universitats de la Generalitat de Catalunya, Ramon Vilaseca, l'increment en el preu de la matrícula dels postgraus s'explica pel fet que els estudiants voldran rebre una formació de qualitat.

El suplement al títol, que s'obté després de fer el grau, facilitarà que els estudiants puguin anar a estudiar a universitats estrangeres, ja que explicitarà i explicarà els estudis que ha cursat cada alumne

col·lectiu d'estudiants de les carreres afectades es va manifestar al maig a Barcelona. Al setembre, el Ministeri d'Educació i Ciència va garantir la continuïtat de les carreres d'Història de l'art i Filologia catalana.

La protesta dels estudiants a la qual hem fet referència es considera la primera d'importància que es va fer a Catalunya en contra de l'Espai Europeu d'Educació Superior, però no ha estat l'única. El 17 de novembre passat—coincidint amb el Dia Internacional de l'Estudiant— una quinzena de ciutats dels Països Cata-

lans van ser l'escenari de manifestacions en contra de la reforma educativa europea i de la llei orgànica d'educació (LOE). A Barcelona—on l'acte estava organitzat per la Plataforma Mobilitzadora en Defensa de la Universitat Pública (PMDUP)— es van aplegar entre 5.000 i 10.000 persones sota el lema *Estudiar és un dret, no una mercaderia*. Després de la lectura del manifest, en el qual denunciaven que «el procés d'elaboració i implementació de l'Espai Europeu d'Educació Superior a cada estat no ha comptat amb la participació efectiva de la

comunitat universitària ni de la resta de la societat, però sí de les directrius de la Unió Europea i l'Organització Mundial del Comerç», van tenir lloc aldarulls entre els Mossos d'Esquadra i els manifestants que es van saldar amb 46 detinguts i 13 ferits.

L'Espai Europeu d'Educació Superior té tant defensors com detractors, però el fet és que les universitats dels diversos països estan en ple procés d'adaptació a aquesta reforma educativa, que serà una realitat com a màxim l'any 2010 a 45 països europeus. Arriba la nova universitat.

Ramon Vilaseca / Director general d'Universitats de la Generalitat de Catalunya

«L'accés a la universitat ha de ser possible per a tothom»

MARIA PASCUAL / Barcelona
● — **En quin punt està actualment Catalunya en l'adaptació a l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES)?**

— «En general a l'Estat espanyol es va una mica endarrere respecte a la major part de països europeus, però anem avançant.»

— **Hi ha disparitat de criteris entre els diversos països que implantaran l'EEES?**

— «Hi ha algunes diferències, cosa que ja estava prevista. Com que Europa és tan diversa de països, de llengües, de costums, de sistemes universitaris, etc., no s'ha volgut imposar de cop un sistema únic, perquè quin s'elegeix? Tots tenen avantatges i inconvenients i tots són fruit d'una evolució a cada país. El que sí que es vol fer és que els sistemes universitaris siguin, primer, bastant semblants, però no necessàriament idèntics i comparables, és a dir que hi ha algunes coses comunes, per exemple, la unitat de mesura, el crèdit europeu ECTS. També hi haurà un suplement europeu al títol, on hi haurà totes les explicacions del que ha estudiat cadascun. No ha de ser necessàriament idèntic, però sí comparable. D'altra banda, a Europa s'està imposant que els graus tinguin una durada de tres anys, majoritàriament. Sembla que a l'Estat espanyol la tendència va més pels quatre anys. Això pot plantejar problemes a l'hora d'establir titulacions conjuntes, a l'hora de la mobilitat

dels estudiants, etc. És una llàstima que no es pugui tenir la mateixa estructura que la major part de països europeus.»

— **Quines fases es portaran a terme fins a l'adaptació total el 2010?**

— «Per al proper curs ja es podrà impartir una certa quantitat de màsters i doctorats adaptats a l'EEES. D'aquí a un any hi haurà una altra convocatòria per a l'any següent per anar-ne incorporant, i així successivament. En canvi, per als graus hem d'esperar que el ministeri estableixi les directrius generals pròpies de cada titulació, que han d'establir la durada i les matèries comunes. I també ha d'establir quins títols oficials de grau s'autoritzen.»

— **Hi ha una disfunció entre l'esperit i l'aplicació de l'EEES?**

— «No, crec que les proves pilot que s'estan fent, promogudes pel govern de la Generalitat i a les quals s'han afegit amb molt d'interès i dedicació les universitats catalanes, ja que actualment ja hi ha força titulacions a les quals s'està practicant aquesta nova metodologia, estan progressant bé. Potser al principi ni el professorat ni els estudiants no hi estaven tan acostumats. Crec que és va progressant, en general, bé en aquest sentit.»

— **Com afectarà l'EEES els alumnes amb menys recursos econòmics?**

— «En l'última directriu que

Imatge del director general d'Universitats de la Generalitat de Catalunya, Ramon Vilaseca, durant l'entrevista. L'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES) s'implantarà a un total de 45 països abans de l'any 2010. / O. DURAN

va elaborar la Unió Europea a l'abril, *Mobilitzar el capital intel·lectual europeu*, es diu clarament que s'ha de procurar que en l'accés als estudis de grau i de postgrau els estudiants no se sentin impossibilitats de fer-ho per raons econòmiques o socials. En aquest sentit, s'han d'arbitrar les mesures per facilitar l'accés a la universitat a aquestes persones i que l'impediment, en tot cas, sigui la seva voluntat o la seva capacitat de seguir aquells estudis, però no les

raons econòmiques. Es vol que l'accés a la universitat sigui possible per a tothom. Pel que fa al preu de la matrícula, els estudis de postgrau seran per especialitzar-se més i potser caldran unes pràctiques més complexes, i llavors potser és normal que el preu de matrícula d'aquests estudis, en general, sigui una mica més elevat que el de grau. De tota manera, si es fa necessari, s'hauria de combinar els preus de matrícula amb un sistema de beques o préstecs potent, de manera que permetés que no hi hagués una discriminació i que les persones, independentment de les seves possibilitats econòmiques, poguessin arribar a estudiar.»

— **I a la compaginació d'estudis i feina?**

— «Aquestes millores pedagògiques crec que haurien de considerar que hi haurà estudiants que es dedicaran a temps complet a l'estudi, però, cada vegada més, constatem que hi ha estudiants que estudien i treballen. Aquesta és una realitat que crec que s'ha d'acceptar com un fet natural i també, encara que suposi un esforç d'organització de l'ensenyament superior, s'hauria de tendir a fer-ho possible i a aconseguir que totes aquestes activitats i pedagogies més modernes permetin que una persona que no es matricula de totes les assignatures de cop o que no es pot matricular d'algunes no quedi perjudicada i trobi beneficis en l'EEES.»

Crèdits ECTS: el treball fora de classe també compta

● Actualment, el nombre de crèdits assignats a cada matèria mesuren el nombre d'hores de classe. Aquest és un aspecte del món universitari que canviarà amb la implantació de l'Espai Europeu d'Educació Superior, ja que els crèdits ECTS (European Credit Transfer System) tenen en compte el volum de treball que ha de fer l'estudiant a cada assignatura, ja sigui d'hores de classe —tant teòrica com pràctica—, d'estudi, d'elaboració de treballs, d'elaboració d'exàmens o proves d'avaluació..., per poder superar-la. Un crèdit ECTS equival a un mínim de 25 hores de treball de l'alumne i un màxim de 30 i està previst que els cursos acadèmics tinguin un total de 60 crèdits

Imatge d'una aula universitària típica. / R. ESTÉBAN

ECTS cadascun. Les titulacions de grau tindran una durada de tres a quatre cursos acadèmics i els postgraus —que inclouen els màsters i els doctorats— duraran entre un i dos cursos acadèmics. L'assignació del nombre de crèdits ECTS a cada assignatura es farà tenint en compte les hores de treball que l'estudiant hi ha de dedicar per poder superar-la amb qualsevol sistema vàlid d'avaluació. Tant l'assignació del nombre de crèdits ECTS com les hores estimades de treball per a cada matèria es calcularan tenint com a referència els universitaris que es dediquen a temps complet als estudis un mínim de 36 setmanes per curs acadèmic i un màxim de 40. / MARIA PASCUAL

Pla pilot Bolonya, els primers passos cap a l'EEES

● El 14 de maig del l'any 2004, el Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI), l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU) i les universitats catalanes van signar un conveni per desenvolupar, a partir del curs 2004-2005, un pla pilot de titulacions adaptades a l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES). En aquella ocasió s'hi van incloure 48 títols de grau —entre els quals hi ha Biblioteconomia i documentació (UB), Publicitat i relacions públiques (UAB), Enginyeria tècnica de mines (UPC), Biologia (UPF), Història (UdL), Turisme (UdG), Enginyeria química (URV), Traducció (Uvic) i Mestre, especialitat en educació primària (UIC)— i 16 postgraus —com ara Tecnologies de la informació i la comunicació (UPC), Management (URL), Programari lliure (UOC), Forestal europeu (UdL), Gestió turística (UdG) i Història i cultura alimentàries (UB)—. L'11 de maig del 2005, les mateixes institucions van signar nous convenis per incorporar més titulacions al pla pilot el curs 2005-2006, en aquest cas van ser 34 títols de grau i 2 postgraus. Les titulacions incloses en el pla pilot han de tenir un total de 180 crèdits ECTS impartits en tres cursos acadèmics, en el cas dels títols de grau, i de 120 en el cas dels postgraus, impartits en dos cursos acadèmics. Actualment les úniques titulacions que tenen validesa oficial a l'Estat espanyol són les que estan homologades segons la normativa vigent. Els alumnes que cursin carreres pilot tindran un títol propi addicional acreditat per l'AQU Catalunya i si volen aconseguir la titulació homologada podran fer-ho de dues maneres: si la titulació homologada té la mateixa durada que el grau, obtindran al mateix temps el títol propi i el títol homologat, i si la titulació homologada té una durada d'un o dos anys més, hauran de continuar els estudis durant aquest temps per aconseguir el títol homologat. / M. PASCUAL

«L'objectiu és que l'alumne aprengui»

Antoni Méndez / Vicerector d'Estudis i de Qualitat de la UAB

MARIA PASCUAL / Barcelona
● Com està resultant l'experiència pilot a la UAB?

— «En aquest moment de l'àmbit que tinc més coneixement és el de ciències i allà està resultant bé perquè les titulacions estaven molt comprimides de continguts en poc temps i se les ha esponjat, és a dir que el ritme d'assimilació de coneixements, com que és en un període de temps més llarg, és més fàcil. Jo crec que en aquests moments es nota que els alumnes segueixen millor.»

— Com ha afectat la UAB des del punt de vista d'infraestructures el fet d'impartir carreres i postgraus pilot?

— «El problema que poden tenir els plans pilot és que paral·lelament a les classes normals hi hagi activitats de seminaris o de treballs en grup, cosa que en les titulacions que tenen molts alumnes pot complicar-se perquè es necessiten espais. Les que jo he gestionat són titulacions en les quals hi ha pocs alumnes i en què, per tant, s'ha pogut fer tot el que s'ha volgut amb la infraestructura existent. En el cas de les titulacions amb més alumnes s'haurà de fer una racionalització diferent dels espais. En principi, no tot és infraestructura addicional sinó que les existents es reutilitzen. Però no hi ha dubte que això ens pot obligar, a la llarga, a tenir més espais, a gestionar-los millor, etcètera.»

— Hi ha una disfunció entre l'esperit i l'aplicació de l'Espai Europeu d'Educació Superior?

Antoni Méndez és el vicerector que s'encarrega dels temes relacionats amb l'Espai Europeu d'Educació Superior a la Universitat Autònoma de Barcelona. L'adaptació a l'EEES obligarà les universitats a fer una gestió diferent de les seves infraestructures i els seus espais per tal de poder-hi fer activitats docents diverses amb un nombre més reduït d'alumnes. Les universitats organitzen diversos cursos per ajudar els professors en l'adaptació al nou ensenyament. / UAB

— «Per mi, l'EEES té dos aspectes, que fins i tot són independents. Un és l'estructuració de les carreres en etapes, és a dir, una modularització. En la carrera clàssica, fins que no l'acabes no tens cap títol, i en l'EEES, el que es fa és estructurar la carrera en etapes, cosa que dona diverses oportunitats: l'alumne, després de fer una etapa, pot decidir si fa la següent o no o si fa la següent etapa d'un altre àmbit. Per tant, augmenta la flexibilitat. Un altre aspecte de l'EEES són els canvis metodològics que pot comportar. Tampoc és que s'hagi de canviar de dalt a baix tot però sí que crec que hi ha un

consens per millorar el que estem fent. Potser en el que s'ha de fer èmfasi és no tant l'ensenyament sinó l'aprenentatge, és a dir, tenir com a objectiu que l'alumne aprengui més que no pas el professor ensenyi. Un defecte del nostre sistema és que basem els plans d'estudi en allò que el professor vol explicar i s'haurien de basar més en allò que l'alumne ha d'aprendre.»

— Quina participació han tingut les associacions d'estudiants en l'experiència pilot de la UAB?

— «Molt poca. Però no és tant pel tema com perquè estem passant una època en què la participació estudiantil en els afers universitaris està sota mínims, per les raons que siguin, que, probablement, són extrauniversitàries, són sociològiques. És un fet que no només en aquest tema sinó també en d'altres costa molt trobar la participació dels estudiants.»

— Està previst fer cursos per als professors per a l'adaptació a l'EEES?

— «Sí, i se'n fan. Fins ara hi ha hagut un grup, més o menys centralitzat, que ha fet cursos de formació però probablement ara entrarem en una fase en què es descentralitzarà més perquè aquests temes tenen una concreció diferent en diferents facultats. No és el mateix desenvolupar les habilitats d'un veterinari que les d'un matemàtic, un economista o un llicenciat en història. No es poden donar receptes generals, n'hi ha algunes però s'ha d'anar a la concreció de cada àmbit i aquesta és la fase en què entrarem ara.»

La continuïtat d'algunes de les carreres actuals

● El mes d'abril va saltar l'alarma. Una de les subcomissions creades pel Ministeri d'Educació i Ciència per tal de concretar el catàleg de noves titulacions que s'adaptaran a l'Espai Europeu d'Educació Superior —presidida pel rector de la Universitat Autònoma de Madrid (UAM), Ángel Gabilondo— havia proposat l'eliminació de la carrera d'Humanitats i que Filologia catalana i Història de l'art es mantinguessin però formant part d'un únic Graduat en llengües i cultures modernes i dins d'Història, respectivament. Les reaccions no es van fer esperar i el conseller d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació, Carles Solà, va declarar que el grau de Filologia catala-

na és «irrenunciable» per part de la Generalitat. El mes de maig, un miler d'estudiants van manifestar-se a Barcelona contra les mesures que proposava la subcomissió respecte a Humanitats, Filologia catalana i Història de l'art, en la que va ser la primera protesta destacada contra l'EEES a Catalunya. Quatre mesos després, al setembre, el Ministeri d'Educació i Ciència va garantir la continuïtat de les carreres de Filologia catalana i Història de l'art en el catàleg de noves titulacions. Aquest fet, juntament amb l'alta probabilitat que no s'elimini la carrera d'Humanitats, va ser rebut amb entusiasme per part de la comunitat universitària. / MARIA PASCUAL

«S'ha tingut poc en compte els estudiants»

Roger Bujons / Membre de la Coordinadora d'Estudiants dels Països Catalans

MARIA PASCUAL / Barcelona
● — Quina opinió té la Coordinadora d'Estudiants dels Països Catalans de la Declaració de Bolonya?

— «Els tres eixos que vol aconseguir tant la Declaració de Bolonya com les iniciatives posteriors no tenen per què ser negatius, però el problema és que nosaltres no podem estar satisfets en diversos aspectes de com s'ha portat a terme aquesta declaració. Nosaltres començem a conèixer-ne els efectes cap al 2002, quan s'havia firmat a finals dels anys noranta. Al mateix temps, l'Organització Mundial del Comerç (OMC) va fer una declaració en la qual, de manera bastant perillosa, ja aposta pels grans eixos que després es firmen a la Declaració de Bolonya. No podem entendre aquesta declaració com un fet separat i estrictament educatiu sinó que ve marcat pel poder polític. L'últim gran perill de la Declaració de Bolonya és que, només amb una llei marc, es permet que es reformuli completament el sistema universitari sense que ningú s'estigui movent ni s'estigui preguntant què està passant.»

— Quines alternatives proposeu?

— «No tenim exactament alternatives. Considerem que tota reforma educativa ha de venir donada des de la comunitat educativa. Evidentment, l'han d'aplicar les administracions de torn però ha de venir generada des de la comunitat educativa, que fa anys que el que demana són diners, que si han de venir des d'instàncies promogudes

Imatge de Roger Bujons, membre de la Coordinadora d'Estudiants dels Països Catalans (CEPC). El col·lectiu estudiantil s'ha manifestat en diverses ocasions en contra de l'Espai Europeu d'Educació Superior. El mes de maig passat va tenir lloc a Bergen (Noruega) el II Fòrum Europeu de l'Educació (FEE), en el qual es van organitzar debats i tallers, com a resposta a la cimera de ministres europeus que s'estava celebrant a la mateixa ciutat per avançar en la implementació de l'EEES. / QUIM PUIG

per l'OMC no ens interessaven perquè és una pèrdua de capacitat sobre el sector de l'educació i de control dels mateixos centres educatius. El primer que cal són diners; la reforma pedagògica cal, si es considera important, apuntar-la. El que no es pot fer de cap manera des dels centres universitaris és adequar-se exclusivament a les necessitats del mercat de treball. La gent que està estudiant ha d'estar preparada per poder desenvolupar feines professionals posteriorment però també s'han de formar persones crítiques i també s'ha de garantir l'accés als estudis que no tenen per què ser ren-

dibles en termes de mercat.»

— Hi ha disparitat de criteris en l'oposició de l'Espai Europeu d'Educació Superior?

— «Fora dels Països Catalans no anem conjuntament perquè tenim diferents velocitats d'aplicació. Als Països Catalans hi ha altres organitzacions d'estudiants, hi ha col·lectius d'estudiants de doctorat que miren per la part que els toca, igual que el professorat, i nosaltres estem en la fase de treballar aquest discurs sobre el que és. El que estem veient és que ara es desgranen els temes concrets que cal treballar. Amb el catàleg de titulacions, sí que quan ens trobem qüestions més concretes ens reunim i diem 'això no ens agrada per aquestes raons'».

— Quina participació han tingut les associacions d'estudiants en l'EEES?

— «Se'ns ha tingut poc en compte. Hem participat en algunes comissions dins els respectius consells de govern. Sí que hem tingut contactes amb la conselleria d'Universitats, almenys la Coordinadora d'Estudiants dels Països Catalans (CEPC) i, en menor mesura, la Plataforma Mobilitzadora en Defensa de la Universitat Pública (PMDUP). Hem formulat en diversos espais qüestions molt concretes, dubtes que ens plantejava aquesta reforma, i no s'ha comptat gaire amb nosaltres i ens han dit que generàvem alarmisme o que estàvem desinformatos, quan considerem que realment no tenim desinformació sinó dubtes a partir del que coneixem.»

Formes diferents d'explicar l'EEES

● El món universitari està organitzant iniciatives per explicar què és l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES), dues de les quals són les que han portat a terme el Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya (DURSI) i la Coordinadora d'Estudiants dels Països Catalans (CEPC). El DURSI va distribuir el mes d'octubre passat un DVD explicatiu a més de 700 instituts d'ensenyament secundari

Dues iniciatives. / CEPC / EL PUNT

destinat als estudiants de segon de batxillerat que aviat accediran a la universitat. En l'audiovisual hi han participat personalitats del món universitari com ara el conseller Carles Solà i el rector de la UAB i president de l'Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP), Lluís Ferrer. Per la seva banda, la CEPC va organitzar a València el 18 de maig passat, coincidint amb la cimera de ministres d'Educació que va tenir lloc a Bergen (Noruega), una reproducció del popular joc *Monopoly* per simbolitzar la «mercantilització de la universitat pública i la privatització de l'ensenyament superior». La iniciativa es va repetir el 30 de maig a la Universitat Jaume I de Castelló. / MARIA PASCUAL

Les associacions d'estudiants, en contra de la nova reforma

● El 17 de novembre passat, Dia Internacional de l'Estudiant, una quinzena de ciutats dels Països Catalans van ser l'escenari de manifestacions d'estudiants en contra de l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES) i de la llei orgànica d'educació (LOE). A Barcelona, la manifestació, organitzada per la Plataforma Mobilitzadora en Defensa de la Universitat Pública (PMDUP), va aplegar entre 5.000 i 10.000 estudiants sota el lema *Estudiar és un dret, no una mercaderia*. En el manifest que van llegir, els estudiants van denunciar que «el procés d'elaboració i implementació de l'EEES a cada estat no ha comptat amb la participació efectiva de la comunitat universi-

tària ni de la resta de la societat, però sí de les directrius de la Unió Europea i l'Organització Mundial del Comerç» i que «la intenció que s'amaga en aquestes iniciatives és subordinar els continguts, estructures, mètodes i fins de la universitat a les necessitats del mercat, posant la lògica del màxim benefici davant de la funció social del coneixement». En el text també es parla, entre altres temes, de la precarietat laboral dels graus i l'elitització dels postgraus i del fet que els crèdits ECTS «equiparen la jornada de l'estudiant a la jornada laboral de 40 hores». La manifestació va acabar amb aldarulls i 46 detinguts i 13 ferits. / MARIA PASCUAL